

Examinerande lärare: András Szigeti

Varje fråga betygssätts från 0–10. Siffrorna står för i hur hög grad mätt i total procent som svaret uppfyller kvalitetskraven. 2 motsvarar alltså 20%, 8 motsvarar 80% och 10 motsvarar 100% nöjdhet med kvaliteten i svaret.

Bokstavsbetygen A till E bör alltså förstås i procentsatser. För att bli godkänt krävs att svaret till minst 50% uppfyller kvalitetskraven. A står för minst 90%, B för minst 80%, C för minst 70%, D för minst 60% och E för minst 50%.

Sammanlagt kan man alltså på **hela tentan** få 60. För A krävs minst 54, för B 48, för C 42, för D 36 och för E krävs minst 30.

Tentamen i praktisk filosofi:
Moralfilosofins historia
FPRA12, FPPA01, FPRB04,
2025-10-01

Vänligen skriv på ett tydligt och läsligt sätt! Omfång: högst en sida per fråga!

R. Norman: *The Moral Philosophers*

1. (a) Förklara skillnaden mellan Benthams och Mills syn på njutningar. (b) Varför kritiserar Mill Benthams kvantitativa teori? (c) Vilka problem innebär Mills eget förslag?
2. (a) Förklara vad Humes teori om sympati går ut på. (b) På vilka grunder skulle en kantian **eller** en nietschean kunna rikta kritik mot denna teori (ni får själva välja om ni vill utgå från Kants eller Nietzsches teori här)?
3. Redogör för två olika filosofiska teorier som kan användas både för att (a) ange skäl för altruism som moralisk ståndpunkt, och (b) för att ifrågasätta egoismen som moralisk ståndpunkt.
4. Redogör för Platons teori om rättvisa.
5. Jämför Aristoteles' och Humes teori om dygder.

De tre artiklarna:

6. J.J. Thomson använder varianter av *Trolley-problemet*, såsom *Bystander at the Switch* och *Fat Man on the Footbridge*. (a) Varför skulle en utilitarist kunna mena att dessa fall bör behandlas på samma sätt, och (b) varför skulle en kantian invända?

LYCKA TILL!

Obs! Du måste uppvisa giltig legitimation!

Saknar Du giltig legitimation vid tentamenstillfället får Du inte tentera.

Examinerande lärare: András Szigeti

Varje fråga betygssätts från 0–10. Siffrorna står för i hur hög grad mätt i total procent som svaret uppfyller kvalitetskraven. 2 motsvarar alltså 20%, 8 motsvarar 80% och 10 motsvarar 100% nöjdhet med kvaliteten i svaret.

Bokstavsbetygen A till E bör alltså förstås i procentsatser. För att bli godkänt krävs att svaret till minst 50% uppfyller kvalitetskraven. A står för minst 90%, B för minst 80%, C för minst 70%, D för minst 60% och E för minst 50%.

Sammanlagt kan man alltså på **hela tentan** få 60. För A krävs minst 54, för B 48, för C 42, för D 36 och för E krävs minst 30.

Omtentamen i praktisk filosofi:
Moralfilosofins historia
FPRA12, FPPA01, FPRB04,
2025-11-10

Vänligen skriv på ett tydligt och läsligt sätt! Omfång: högst en sida per fråga!

R. Norman: *The Moral Philosophers*

1. Förklara skillnaden mellan normativ (substantiell) etik och metaetik.
2. (a) Förklara vad Kants teori om plikter går ut på. (b) På vilka grunder skulle en humeian **eller** en hegelian/bradleyian kunna rikta kritik mot denna teori (ni får själva välja om ni vill utgå från Humes eller Hegels/Bradleys teori här)?
3. Redogör för (a) psykologisk egoism, (b) etisk egoism, och (c) minst två filosofiska argument mot psykologisk och/eller etisk egoism.
4. Redogör för Platons idélära.
5. Vad menar Nietzsche när han talar om ”herremoral” och ”slavmoral”?

De tre artiklarna:

6. Förklara (a) Frankfurts hierarkiska modell av viljan, och (b) hur fri vilja definieras inom denna modell.

LYCKA TILL!

Obs! Du måste uppvisa giltig legitimation!

Skapar Du giltig legitimation vid tentamenstillfället får Du inte tentera.

Tentamen

Kritiskt tänkande och tillämpad etik

Kurs: FPRA: 12

Examinerande lärare: Henrik Andersson

Maxpoäng: 40p. För E krävs 20p. För D krävs 24p. För C krävs 28p. För B krävs 32.
För A krävs 36p.

Språk: svenska eller engelska.

DEL A: TILLÄMPAD ETIK

- 1 (4p) Redogör för Singers jämlikhetsprincip och förklara varför den inte alltid leder till mer jämlikhet.
- 2 (4p) Vad anser Singer om att döda djur för att äta dem? Redogör för hans resonemang.
- 3 (4p) Vad är Singers åsikt om abort? Håller du med honom? Argumentera för din åsikt.
- 4 (4p) Vilken åsikt har Singer om spädbarnsdödande och hur motiverar han sin åsikt?
- 5 (4p) Hur argumenterar Singer för att vi har en skyldighet att hjälpa folk som lever i absolut fattigdom? Redogör för två möjliga invändningar som Singer presenterar och förklara hur han sedan bemöter dessa invändningar.

DEL B: KRITISKT TÄNKANDE

1. (3p) Vilka tre kriterier ska man ha i åtanke när man utvärderar ett argument? Och vad innebär det att premisserna lever upp till dessa kriterier?
2. (3p) Redogör för en teori om språklig betydelse.
3. (4p) Vad bör man tänka på när man utvärderar ett argument där premissen hänvisar till en auktoritet?
4. (3p) Redogör för två olika teorier om sanning samt förklara deras fördelar och nackdelar.

Tentan fortsätter på nästa sida!

5. (4p) Är följande argument deduktivt giltiga? Motivera ditt svar.

- (i) Om en läkare ljuger för sin patient, så bryter läkaren mot sin yrkesetik. Läkaren ljuger inte för sin patient. Läkaren bryter alltså inte mot sin yrkesetik.
- (ii) Om obligatorisk vaccination mot en högdödlig och lättöverförd sjukdom avsevärt minskar död och lidande, så bör staten kunna kräva att barn vaccineras även om det strider mot föräldrarnas uttryckliga vilja. Och om staten bör kunna kräva att barn vaccineras även om det strider mot föräldrarnas uttryckliga vilja, så bör staten även kunna bestämma fritt över alla frågor gällande barns liv utan att föräldrar har något inflytande. Därmed följer det att om obligatorisk vaccination mot en högdödlig och lättöverförd sjukdom avsevärt minskar död och lidande, så bör staten kunna bestämma fritt över alla frågor gällande barns liv utan att föräldrar har något inflytande.

6. (3p) Förklara vad följande begrepp innebär. Ge även exempel:

- (i) Ekvivokation, (ii) analytiskt påstående (eng. analytic statement), (iii) sluttande planet (eng. slippery slope), (iv) ad hominem och (v) åberopande till popularitet, (vi) nödvändigt villkor

Lycka till!

Omtentamen

Kritiskt tänkande och tillämpad etik

Datum: 5 december 2025

Examinerande lärare: Henrik Andersson

Maxpoäng: 40p. För E krävs 20p. För D krävs 24p. För C krävs 28p. För B krävs 32.
För A krävs 36p.

Språk: svenska eller engelska.

DEL A: TILLÄMPAD ETIK

1. (5p) Redogör för Singers jämlikhetsprincip och förklara varför den inte alltid leder till ett mer jämlikt utfall.
2. (5p) Vilken åsikt har Singer om frivillig eutanasi och icke-frivillig eutanasi samt hur motiverar han sin åsikt?
3. (5p) Hur argumenterar Singer för att vi har en skyldighet att hjälpa folk som lever i absolut fattigdom? Redogör för två möjliga invändningar som Singer presenterar och förklara hur han sedan bemöter dessa invändningar.
4. (5p) Vad är Singers åsikt om abort? Håller du med honom? Argumentera för din åsikt.

DEL B: KRITISKT TÄNKANDE

1. (3p) Vilka kriterier ska man ha i åtanke när man utvärderar ett argument? Vad innebär det att premisserna lever upp till dessa kriterier? Ge även exempel på premisser som inte lever upp till kriterierna.
2. (4p) Redogör för två olika teorier om språklig betydelse samt förklara deras fördelar och nackdelar.
3. (4p) Vilken typ av definition och vilken metod används i följande definitioner? Finns det något problem med definitionerna?
  - (a) Med sanning menas att alltid följa sitt hjärta.
  - (b) Telefon är en elektronisk apparat som är avsedd till att ringa andra med.
  - (c) Med gastronomi menas kokkonst.
  - (d) Med självisolering menar jag att inte lämna sitt boende på en vecka.
4. (3p) Vad bör man tänka på när man utvärderar ett argument där premissen hänvisar till en auktoritet?

Tentan fortsätter på nästa sida!

5. (4p) Är följande argument deduktivt giltiga? Motivera ditt svar.

- (a) Om djur saknar förmågan att känna smärta så får vi äta kött. Djur saknar inte förmågan att känna smärta och alltså så får vi inte äta kött.
- (b) Om abort är moraliskt försvarbart så är det moraliskt försvarbart att döda oskyldiga spädbarn. Men det är inte moraliskt försvarbart att döda oskyldiga spädbarn alltså är abort inte moraliskt försvarbart.

6. (2p) Vad är skillnaden mellan deduktiva argument och induktiva argument?

Lycka till!

Moralfilosofi

Timmons

1. Redogör för den moralteori som kallas *moralisk relativism* i detalj (2p). På vilket sätt skiljer sig moralisk relativism från vad Timmons kallar *the context sensitivity thesis* (1p). Redogör för **två olika** problem som drabbar moralisk relativism (2p).
2. Anhängare av moralisk pluralism måste hantera två specifika problem som deras teori står inför. Redogör först för de centrala idéerna bakom *moralisk pluralism*, och förlara sedan vilka *två specifika problem* det är som teorin måste hantera (2p). Förklara därefter hur W.D. Ross menar att hans pluralism kan hantera dessa problem och ta ställning till huruvida hans strategier är rimliga eller problematiska på något sätt (3p).
3. Timmons menar att en moralteori i regel har *två fundamentala mål*. Redogör för dessa två mål (2p). Välj därefter två olika moralteorier (**som inte nämns i fråga 1 och 2**) och diskutera huruvida du anser att dessa teorier uppfyller dessa två mål eller inte (8p). Du ska alltså *först* redogöra för huvudtanken bakom två moralteorier och sen kritiskt utvärdera ifall teorierna uppfyller de två fundamentala målen för en moralteori på ett tillfredsställande sätt.

Franzén et al.

1. Förklara vad för slags teori *naiv subjektivism* är och vad teorin säger (1p). G.E. Moore presenterade ett välkänt argument som var tänkt att drabba flera olika metaetiska teorier, däribland den naiva subjektivismen. Redogör för Moores argument och illustrera på vilket sätt argumentet är tänkt att visa att den naiva subjektivismen är falsk (2p). Presentera ytterligare **två andra** invändningar som kan riktas mot naiv subjektivism (2p).
2. Förklara *supervenienstes*en i detalj (2p). På vilket sätt förklarar en *objektivistisk naturalist* att supervenienstesen är korrekt? (1p). En version av J.L. Mackies konstighetsargument mot non-naturalismen tar fasta på just tesen om superveniens. Redogör på vilket sätt *non-naturalismen* får problem med att förklara supervenienstesen, enligt Mackie (2p).
3. På vilket sätt ska vi förstå moraliska *utsagor* och *uppfattningar* enligt emotivismen? (2p). Förklara i detalj vad *motivationsinternalism* innebär och hur denna tes är tänkt att ge stöd åt emotivismen (4p). Redogör därefter för **minst två olika** invändningar som kan riktas mot motivationsinternalismen och ta ställning till ifall motivationsinternalismen bör förkastas i ljuset av dessa invändningar (4p).

Moralfilosofi

Timmons

1. Redogör för de **tre komponenter** som *naturrättsteorin* kan sägas bestå av (3p). Redogör därefter i detalj för **två olika** problem som drabbar naturrättsteorin (2p).
2. Förklara vad *moralisk generalism* innebär (1p). Redogör därefter för *moralisk partikularism* med utgångspunkt från de **två specifika teser** som är vanliga inom partikularismen (2p). Partikularister menar även att moraliska skäl kan påverkas av andra fakta som föreligger i en situation. Redogör för de **två olika sätt** som skäl kan påverkas och illustrera med exempel (2p).
3. Timmons menar att en moralteori i regel har *två fundamentala mål*. Redogör för dessa två mål (2p). Välj därefter två olika moralteorier (**som inte nämns i fråga 1 och 2**) och diskutera huruvida du anser att dessa teorier uppfyller dessa två mål eller inte (8p). Du ska alltså *först* redogöra för huvudtanken bakom två moralteorier och sen kritiskt utvärdera ifall teorierna uppfyller de två fundamentala målen för en moralteori på ett tillfredsställande sätt.

Franzén et al.

1. Förklara vad för slags teori *metaetisk relativism* är och vad teorin säger (1p). G.E. Moore presenterade ett välkänt argument som var tänkt att drabba flera olika metaetiska teorier, däribland den metaetiska relativismen. Redogör för Moores argument och illustrera på vilket sätt argumentet är tänkt att visa att metaetisk relativism är falsk (2p). Presentera ytterligare **två andra** invändningar som kan riktas mot metaetisk relativism (2p).
2. Förklara *supervenienstesesen* i detalj (2p). På vilket sätt förklarar en *objektivistisk naturalist* att supervenienstesesen är korrekt? (1p). En version av J.L. Mackies konstighetsargument mot non-naturalismen tar fasta på just tesen om superveniens. Redogör på vilket sätt *non-naturalismen* får problem med att förklara supervenienstesesen, enligt Mackie (2p).
3. På vilket sätt ska vi förstå moraliska utsagor och uppfattningar enligt *emotivismen*? (2p). Redogör i detalj för det så kallade *Frege-Geach-problemet* och illustrera på vilket sätt det drabbar emotivismen (du behöver inte redogöra för Blackburns metod!) (4p). Förklara i detalj på vilket sätt emotivismen/expressivismen får problem med att redogöra för hur vi ska förstå *moralisk osäkerhet* (4p).

LUNDS
UNIVERSITET

Tentamensdatum: 2025-12-16
Kurs: FPRA12:4/FPPRA12:4
Examinatorer: Jakob Werkmäster,
Maxpoäng: 30
A=27<; B=24<; C=21<; D= 18<;
E=15<; U= 15>.

Filosofiska institutionen

Samhällsfilosofi

1. Med utgångspunkt i litteraturen kritiskt diskutera hur vi ska förstå vad frihet är och om frihet är viktigt. (5p)
2. Hjälp! En stor grupp människor med liknande förmågor vaknar upp på en plats med måttliga resurser. En i gruppen frågar dig om de borde bilda en stat och vilka principer de ska använda sig av för att fördela saker rättvist. Ge personen ett underlag hen kan använda för att övertyga de andra. (13p)
3. Kritiskt diskutera hur vi kan komma att äga saker och huruvida du anser att det bör finns inskränkningar på äganderätten. (7p)
4. Beskriv och analysera varför Nozick anser att mönstrade teorier om rättvisa är otillfredsställande (5).

Lycka till!

Jakob

LUNDS
UNIVERSITET

Tentamensdatum: 2026-01-16
Kurs: FPRA12:4/FPPRA12:4
Examinatorer: Jakob
WerkmästerMaxpoäng: 30
A=27<; B=24<; C=21<; D= 18<;
E=15<; U= 15>.

Filosofiska institutionen

Samhällsfilosofi

Kom ihåg styckesindelning. Gör inte styckesindelning med indrag. Skriv tydligt. Ha marginaler uppe, nere och på sidorna.

1. Analysera skillnader och likheter mellan Hobbes, Lockes och Rousseaus syn på naturtillståndet (6p)
2. Redogör för ”positiv frihet”, ”negativ frihet”, ”positiva rättigheter”, ”negativa rättigheter” och diskutera eventuella kopplingar (eller avsaknad av kopplingar) mellan frihetsbegreppen och rättighetsbegreppen. (10p)
3. Redogör för Rawls rättvisepinciper och analysera hur Rawls argumenterar för dem. (7p)
4. Redogör för likheter och skillnader mellan Rawls socialliberala syn på rättvisa och Nozicks libertarianska syn på rättvisa. Argumentera sedan för vilken du tycker är filosofiskt rimligast (7p)

Lycka till!

Jakob
